

Nämnden Svenska rum 14.03.2024 § 24

§ 24

Utlåtande om motion om att få bort rökning av e-cigarett bland barn och unga

Beredning och upplysningar:
Kaarnalehto Annika
Kaski Mirjami
Stark Elisa
Törölä Siri
Valkonen Maria
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Rinta-Aho Harri

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsedelen om ledamot Henna Kajavas och 16 andra ledamöters motion 23.10.2023 om att få bort rökning av e-cigarett bland barn och unga.

Behandling

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Ledamot Henna Kajava har tillsammans med 16 andra ledamöter lämnat en motion 23.10.2023 om att få bort rökning av e-cigarett bland barn och unga. I motionen föreslås att skolorna i Esbo, från grundskolor till yrkesskolor och gymnasier, börjar motverka rökning av e-cigarett genom effektiva och mångsidiga åtgärder, och att Esbo stads handlingsprogram mot rusmedel uppdateras så att den motsvarar dagens situation.

Beredning

Utlåtandet bereddes inom sektorn för fostran och lärande i samarbete mellan finsk grundläggande utbildning, Svenska bildningstjänster, utbildning på andra stadiet och ungdomstjänster samt sektorns stab. Utlåtandet behandlas av nämnden för fostran och lärande 6.3.2024 och av nämnden Svenska rum 14.3.2024.

Motionen behandlades av ungdomsfullmäktige 6.2.2024.

Ungdomsfullmäktige stöder motionen, men betonar samtidigt att det är effektivast att unga lär sig en hälsosam livsstil hemma, av sina föräldrar. Skolorna kan ingripa i rökning av e-cigarett strängare än hittills, men det är ofta svårt att påverka trender inom ungdomarnas rusmedelsbruk genom enbart information om nackdelar. Det är mycket svårt att övervaka rökning av e-cigarett på skolans område, och rökningen bland unga sker främst under fritiden.

I motionen önskar ledamöterna svar på följande frågor:

Hur utbildas rektorer och skolpersonal?

Hur kan information om nackdelar och marknadsföring spridas på ett effektivare sätt?

Hur kan rastövervakningen effektiveras?

Hur kan föräldrarna ges information på ett bättre sätt?

Nämndens utlåtande

Esbo stads rusmedelsplan, som ingår i stadens elev- och studerandevårdsplan, uppdateras under våren 2024 i samarbete mellan resultatenheter och Västra Nylands välfärdsområde. I planen behandlas också ingripande i och förebyggande av rökning av e-cigarett och användningen av andra nikotinprodukter. Läroanstaltens välfärdsgrupper, under ledning av läroanstaltens rektor, ansvarar för genomförandet av åtgärderna i rusmedelsplanen.

Västra Nylands välfärdsområde ordnade ett föräldramöte på distans 29.11.2023 med rubriken "Vejp och nikotinprodukter – vad bör vårdnadshavaren veta?". Vårdnadshavarna fick information om mötet via Wilma. En inspelning finns fortfarande att se på välfärdsområdets webbplats. Resultatenheter Svenska bildningstjänster ordnade 25.1.2024 ett föräldramöte tillsammans med polisen, ungdomsarbetet och organisationer.

Bland annat Ehyt ry och Cancerorganisationerna har gett information till skolornas personal i början av år 2024, både via rektorerna och på webben. Sektorn kommer att skicka ut ett Wilma-meddelande åt vårdnadshavarna (berett i samarbete med polisen i Västra Nyland) om rusmedel och våldsfenomen. Detta omfattar också e-cigarett (februari–mars 2024).

Personalen inom elevhälsan, i synnerhet skol- och studerandehälsovården, har en stor roll i arbetet att informera om riskerna med användning av nikotinprodukter och e-cigarett samt i att ge stöd åt dem som vill sluta. Hälsovårdaren träffar varje elev under de lagstadgade hälsoundersökningarna och tar också upp rusmedelsanvändning under dem.

Skolorna och gymnasierna följer rusmedelsplanen som ingår i stadens elev- och studerandevårdsplan. I undervisningen ingår ett förebyggande arbetssätt som går ut på att bland annat integrera innehåll som främjar hälsa och välfärd i olika läroämnen. Eleverna får stöd i att utveckla sin självkänsla och de uppmuntras till att diskutera och skaffa information om hur de kan främja sin hälsa och välfärd. Elevernas förståelse om risker som anknyter till rusmedelsanvändning stärks och de får stöd i att göra val som främjar deras hälsa och välfärd. Det förebyggande rusmedelsarbetet utförs i samarbete med elevkårerna och vårdnadshavarna, och rökning av e-cigarett kan tas upp för diskussion till exempel i samband med föräldramöten och i annan kommunikation mellan hem och skola. Om elever röker e-cigarett under skoldagen kontaktar skolan vårdnadshavaren under samma skoldag.

Rökning av e-cigarett behandlas som en del av undervisningen i hälsokunskap. I undervisningen i hälsokunskap granskas fenomen som hänför sig till hälsa, välbefinnande och säkerhet på ett åldersenligt sätt genom olika delområden av hälsokompetens. Dessa omfattar hälsorelaterade kunskaper, färdigheter, självkänedom, kritiskt tänkande och etiskt ansvar. Undervisningen ska ta hänsyn till att hälsorelaterade företeelser omfattar olika dimensioner och plan: fysiska, psykiska och sociala faktorer som stödjer och tär på hälsan samt sambandet och orsakssammanhangen mellan dem. Med hjälp av sina

kunskaper och färdigheter i hälsokunskap kan eleverna förstå bredden av begreppet hälsa och få beredskap att göra ändamålsenliga och motiverade val och beslut angående hälsa. Hälsokunskap ökar förmågan att känna igen och påverka faktorer som ger eleverna möjlighet att värdesätta, upprätthålla och främja den egna hälsan och omgivningens hälsa.

Enligt tobakslagen är rökning förbjuden inomhus i byggnader som erbjuder offentliga tjänster. Dessutom är rökning förbjudet utomhus vid daghem, förskolor och grundskolor samt yrkesskolor och gymnasier.

Enligt tobakslagen får inte tobakssurrogat, röktilbehör och e-cigarett i näringsverksamhet säljas eller på annat sätt överlåtas till personer som inte har fyllt 18 år. Tobaksprodukter, tobakssurrogat, röktilbehör, tobaksimitationer, e-cigarett eller nikotinvätska får inte marknadsföras.

I skolornas ordningsregler förbjuds rökning och rusmedelsanvändning. Om förbudet mot rökning av e-cigarett inte uttryckligen nämns i skolans ordningsregler, föreslås en ändring i ordningsreglerna så att de också gäller förbud mot e-cigarett och tobaksimitationer.

I den offentliga diskussionen har man lyft fram ett krav om att tobakslagen borde preciseras bland annat med tanke på e-cigarett.

Skolornas och läroanstalternas personal har instruerats att ingripa i rökning och användning av nikotinprodukter omedelbart när de upptäcker att sådant pågår.

Skolorna ger information om lagstiftningen och ordningsreglerna och övervakar att de följs. I och med information och stödmaterial kan lärarna bättre känna igen redskap som anknyter till rökning av e-cigarett och lukten av e-cigarett.

Ungdomstjänsternas verksamhetsmodell för rusmedel uppdaterades år 2021 och den inkluderar tobaksprodukter, inklusive e-cigarett. När ett möte med en ung person är förenat med rusmedel, görs en situationsspecifik bedömning enligt vilken man agerar. Rökning och försäljning av e-cigarett samt fenomen som anknyter till dessa är bekanta för ungdomsledarna. Ungdomsledarna har informerats om Ehyt ry:s kurs Nikotiinittomuustyön uudet haasteet, som bland annat tar upp de nya fenomenen. Allmänt taget är förebyggande rusmedelsarbete en del av ungdomsledarnas dagliga arbete, så de uppmuntrar barn och unga till alla former av rusmedelsfrihet, också till att avstå från rökning av e-cigarett.

Samkommunen Omnia uppger att alla deras verksamhetsställen enligt ordningsreglerna är rökfria. Det är förbjudet att använda och ha framme tobak, e-cigarett, snus och liknande produkter på alla områden som tillhör Omnia, inklusive på gårdarna. Lärarna går igenom ordningsreglerna med nya studerande. Det finns inte någon separat rastövervakning, med undantag av den som ordnas för studerande inom utbildning som handleder för examensutbildning. Personalen har instruerats att ingripa i rökning på läroanstaltens område (enligt ordningsreglerna). I de gemensamma examensdelarna (i studieavsnittet som gäller upprätthållande av arbetsförmåga och välbefinnande) tar lärarna upp frågan med studerandena.

I Omnia planeras en kampanj kring riskerna med rökning av e-cigarett i samarbete med studerandekåren under år 2024. Personalens medvetenhet om fenomen kring rökning av e-cigarett utökas till

exempel i grupperna för välbefinnande och säkerhet, och behandlas under gemensamma tillställningar för vårdnadshavare.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi
- Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi

För kännedom